

Конституційна система органів державної влади

Ознаки органу державної влади

- **орган державної влади** - організаційно відокремлена і відносно самостійна частина єдиного державного апарату України;
- це колектив **людей-громадян України**, які мають статус державного службовця або інший спеціальний статус ;
- орган державної влади завжди має **статутно-правовий характер**;
- заснування будь-якого органу державної влади обумовлено **необхідністю здійснення завдань і функцій держави**;
- визначальною ознакою органу державної влади є **наявність у нього державно-владних повноважень**.

Державне управління - це певний вид діяльності органів держави, що має виконавчий і розпорядчий характер і полягає в організуючому впливі на суспільні відносини в політичній, соціально-економічній, духовно-культурній та інших сферах шляхом застосування державно-владних повноважень.

Апарат держави - це система всіх державних органів, за допомогою яких практично здійснюється державна влада

Види органів держави

за способом формування:

- виборні (первинні) - Президент України, Верховна Рада України;
- призначувані (вторинні) - Кабінет Міністрів України, Вища рада правосуддя, обласні державні адміністрації;

за територією, на яку поширюється юрисдикція:

- загальнодержавні - Президент України, Верховна Рада України, Конституційний Суд України, Генеральна прокуратура України;
- локальні (місцеві) - місцеві державні адміністрації;

за часом дії:

- постійно діючі - Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, міністерства;
- тимчасові - спеціальні слідчі комісії Верховної Ради України, виборчі комісії;

Види органів держави

За складом

- колегіальні - Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України;
- одноособові - Президент України; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;

За поділом на гілки влади

- законодавчі - Верховна Рада України;
- виконавчі - Кабінет Міністрів України, міністерства, місцеві державні адміністрації;
- судові - Верховний Суд України, Конституційний Суд України;

За правовими формами роботи і функціональною спрямованістю

- правотворчі - Верховна Рада України, Президент України;
- правозастосовні - Кабінет Міністрів України, місцеві державні адміністрації;
- правоохоронні - Служба безпеки України, Міністерство внутрішніх справ України;
- контрольно-наглядові - Генеральна прокуратура України

Органи законодавчої влади в демократичних державах - це представницькі законодавчі органи - народні (національні) представництва або легіслатури, які утворюються шляхом вільних і загальних виборів.

Згідно зі ст. 75 Конституції України єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент - Верховна Рада України.

Виконавча влада є сукупністю повноважень з управління державними справами. Конституційно-правовий інститут виконавчої влади становить сукупність норм, що визначають систему і статус суб'єктів управління державними справами.

**До системи органів виконавчої
влади Конституція України
відносить (ст 113) насамперед
Кабінет Міністрів України - вищий
орган у цій системі.**

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу інших органів виконавчої влади

Центральних

- міністерства;
- державних комітетів (державних служб);
- центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Місцевих

- місцевих державних адміністрацій;
- місцевих органів міністерств;
- державних комітетів;
- інших центральних органів виконавчої влади.

Специфічні риси органів виконавчої влади

Формуються призначенням

Здійснюють особливий вид діяльності - виконавчу і розпорядчу діяльність

Здійснюють діяльність на засадах поєднання єдиноначальності й колегіальності

Органи судової влади - це відповідні суди, які утворюються в законодавчо передбаченому порядку для здійснення конституційного, цивільного, кримінального, адміністративного, господарського правосуддя, вирішення спорів у аспекті трудових, торговельних та інших справ.

До системи органів державної влади України належать органи судової влади, які здійснюють свою діяльність на основі статей 124-131 Конституції України, в редакції Закону України "Про судоустрій і статус суддів" від 30 травня 2016 року. Ці та інші законодавчі акти визначають правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні.

У кожній державі є орган, який називають главою держави

**Конституція України визначає
Президента України главою
держави (ст. 102 Конституції
України).**

Ядро конституційно-правового статусу Президента становлять норми Конституції України, які визначають функції та повноваження глави держави.

Функції та повноваження, що належать згідно з Конституцією України виключно Президенту складають прерогативу глави держави.

Він забезпечує державну незалежність, національну безпеку і правонаступництво держави; очолює Раду національної безпеки і оборони України; приймає рішення про загальну або часткову мобілізацію та введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях у разі загрози нападу, небезпеки державній незалежності України тощо.

Контрольно-наглядові органи є складовими системи органів державної влади

- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- Рахункова палата України;
- Державна фінансова інспекція України (раніше - Контрольно-ревізійне управління України);

В Україні існує специфічний орган
конституційної юрисдикції –
Конституційний Суд України.
(ст.ст. 147- 153 КУ)

Завданням Конституційного Суду України є

гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України. Організація, повноваження та порядок діяльності Конституційного Суду України визначаються Конституцією України та цим Законом.

Правоохоронні органи відіграють винятково важливу функцію держави у сфері забезпечення безпеки і правопорядку.

В Україні одностайного погляду на те, які органи належать до правоохоронних, немає як серед науковців, так і в чинному законодавстві. На сьогодні відсутнє конституційне закріплення поняття "правоохоронні органи" та системи правоохоронних органів. **У чинній Конституції України це поняття вживається лише в ч. 3 ст. 17**, де спеціальне завдання щодо забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону покладається на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом.

Статтю 2 Закону України «Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів» здійснено перелік органів, що належать до правоохоронних, а саме органи прокуратури, Національної поліції, служби безпеки, Військової служби правопорядку у Збройних Силах України, Національне антикорупційне бюро України, органи охорони державного кордону, органи доходів і зборів, органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори, органи державного фінансового контролю, рибоохорони, державної лісової охорони, інші органи, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції.

Принципи організації та діяльності органів державної влади України - це законодавчо визначені універсальні юридичні засади, які становлять підґрунтя побудови та функціонування органів державної влади.

Загалом принципи організації та діяльності органів державної влади України можна поділити на **загальноюридичні** та **спеціальні**.

Загальноюридичні принципи - це беззаперечні вимоги, що виражають основний зміст правової природи організації та діяльності державних органів.

Загальноюридичні принципи - це беззаперечні вимоги, що виражають основний зміст правової природи організації та діяльності державних органів

- принцип законності;
- принцип демократичності;
- принцип гласності;
- принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу і судову (ст. 6 Конституції України);
- принцип позапартійності;
- принцип суверенності державної влади;
- принцип участі громадян України у формуванні та діяльності органів державної влади (ч. 1 ст. 38 Конституції України);
- гуманістичні засади;
- забезпечення соціальної справедливості.